

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
végzése

Az ügy száma:	Kfv.V.37.418/2024/2.
A tanács tagjai:	dr. Márton Gizella tanácselnök dr. Demjén Péter előadó bíró dr. Darák Péter bíró Ságiné dr. Márkus Anett dr. Stefancsik Márta
Az I. rendű felperes:	felperes1 (cím1)
A II. rendű felperes:	felperes2 (cím1)
A felperesek képviselője:	dr. Dora Márta ügyvéd (cím2)
Az alperes: Hivatal (cím3)	Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Bajai Járási
Az alperes képviselője:	név1 járási hivatalvezető-helyettes
A per tárgya:	közegészségügy
A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:	a I. és II. rendű felperesek
A felülvizsgálattal támadott határozat:	Szegedi Törvényszék 9.K.700.001/2023/54. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja.

A végzés ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A név² Gimnázium védőnője 2020. május 7-es napján arról tájékoztatta az alperest, hogy a felperesek 2006. október 17-én született, közös kiskorú gyermeke, kk. név³ (a továbbiakban: a gyermek) az iskolai kampányoltás keretében végzendő életkorhoz kötött Hepatitis B elleni védőoltásának beadása nem az arra jogosult iskolaorvos útján történt meg. Tájékoztatása szerint az oltóorvos név⁴ Németországban Nürnbergben élő és praktizáló orvos, aki nem tagja a Magyar Orvosi Kamarának, és aki „két hete tartózkodott Magyarországon”, ez alatt oltotta be a gyermeket, 2020. május 4. napján.

[2] A májusban esedékes kampányoltás előtt az iskolai védőnő utasítására az osztályfőnök segítségével kiosztásra kerültek az úgynevezett oltási értesítők. A meghirdetett oltási időpontban az iskolaorvosi rendelőben 2020. május 4. napján 10:45-kor kezdte meg az oltások végzését név⁵ iskolaorvos, ahol a gyermek nem jelent meg. Az oltási értesítő a II. rendű felperes által aláírtan visszajutott az iskolai védőnő részére.

[3] Az alperes a felperesekkel szemben 2020. május 7. napján hivatalból eljárást indított és a felpereseket nyilatkozattételre hívta fel. A felperesek beadványukban előadták, hogy az ENGERIX-B szuszpenziós injekció felnőttek számára védőoltással történt a gyermek beoltása, melyet az I. rendű felperes szerzett be 2019. nyarán az Európa Patikából. Az oltóanyagot receptre a házi orvos írta fel, azt az I. rendű felperes váltotta ki. Hűtőtáskában szállította el a patikából és a beadásig hűtőszekrényben tárolták, hűtőtáskában vitték az oltás helyére. A válaszható Hepatitis B oltás második adagját Budapesten 2020. március 4. napján név⁴ adta be a gyermek részére. Az oltáson a gyermek a II. rendű felperessel jelent meg. Előadták, hogy a gyermek 2019. július 17. napján kapta a válaszható Hepatitis B oltás első adagját a házi gyermekorvos rendelőjében. Mivel a házi gyermekorvos nem tudta a válaszható Hepatitis B oltás második adagját beadni, ezért kérték fel név⁴t az oltás elvégzésére.

[4] Ismételt nyilatkozattételre felhívásra a felperesek a 2020. június 4. napján kelt nyilatkozatukban előadták, hogy 2019. nyarán házi gyermekorvosuknak jelezték, szeretnék gyermeküket választhatóan Hepatitis B elleni immunizálásban részesíteni, amelyet a 18/1998. (VII.3.) NM rendelet 8. § (4) bekezdése biztosít. Az immunizálás 2019. július 17. napján kezdődött meg az első oltóanyag beadásával. Előadták, hogy a második adag beadása januárban lett volna esedékes, de gyermekük gyakran betegeskedik, ezért a második oltást 2020. május 4. napján kapta meg. Nyilatkoztak felperesek arra is, hogy az iskolai védőnő felé szeptemberben bemutatták a gyermek egészségügyi kiskönyvét az oltottsági állapot igazolására. A márciusi kampányoltás tájékoztatást elolvasták, aláírták, jelezték szóban a védőnőnek, hogy a gyermek második oltását is igazolják, amelyet meg is tettek.

[5] Az alperes adatszolgáltatás végett megkereste a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőt, hogy küldje meg részére adatszolgáltatását arra vonatkozóan, hogy a gyermek nevére házi orvosa által felírt kettő darab ENGERIX-B szuszpenziós injekció receptje 2019. nyarán kiváltásra került-e, és amennyiben kiváltották, milyen gyári számmal rendelkeznek az oltóanyagok. Az FO221/2035-2/2020. iktatószámú adatszolgáltatás szerint a gyermek nevére házi orvosa név⁶ 2019. június 18-as napján írta fel a kettő darab ENGERIX-B szuszpenziós injekciót. Mindkét injekció 2019. július 12. napján került kiváltásra, a termékek gyári számára vonatkozóan adattal nem rendelkeznek. Az alperes az eljárása során hivatalból megállapította, hogy az Állami Egészségügyi Ellátóközpont működési nyilvántartására vonatkozó adatbázisában név⁴ nem szerepel, így Magyarországon érvényben lévő érvényes működési nyilvántartással nem rendelkezik, önálló orvosi tevékenység végzésére nem jogosult.

[6] Ezt követően az alperes a 2020. július 2. napján kelt BK-01/NEO/2089-10/2020. iktatószámú határozatával a felpereseket, mint a gyermek törvényes képviselőit kötelezte arra, hogy a jogszabályi előírásokat betartva az iskolai kampányoltás keretében végzendő életkorhoz kötött Hepatitis B elleni védőoltás felvételére előzetesen egyeztetett időpontban jelenjenek meg gyermekükkel név⁵ iskolaorvosnál és őt oltassák be. Kötelezte továbbá a

felpereseket arra, hogy a jövőben az életkorhoz kötött kötelező védőoltásokkal a jogszabályokban előírtaknak megfelelő magatartást tanúsítsanak. A fentiekén túlmenően az egészségügyi jogszabályokban előírt kötelezettség megsértése miatt százezer forint egészségügyi bírságot szabott ki a felperesekkel szemben. A védőoltás beadására előírt határidőként 2020. szeptember 30. napját rögzítette.

[7] Megállapította, hogy a felperesek egyetemlegesen felelnek az elrendelt kötelezettségek teljesítéséért, a kiszabott egészségügyi bírság megfizetéséért, illetve azért, hogy a gyermekük részére a hatóság által előírtaknak megfelelően gondoskodjanak az elrendelt védőoltás beadásáról. Döntését az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 4. § (1) bekezdésére, a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) 1. § (1) bekezdésére, az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ehi. tv.) 2. § (1) bekezdésére, 10. § (1) bekezdésére, valamint az országos tisztifőorvos által évente kiadott, az adott évi védőoltási tevékenységére vonatkozó módszertani levélben (a továbbiakban: VML) foglaltakra alapította.

[8] Előadta, hogy a felperesek aláírták az oltás időpontjáról, helyéről, az oltóorvos személyéről szóló tájékoztatásokat, így nem csak a kampányoltás időpontjáról volt tudomásuk, hanem arról a tényről is, hogy a kampányoltást kizárólag iskolaorvos adhatja be és kizárólag oltóhelyen végezhető. A felperesek a hatóság kétszeri felhívása ellenére sem nyilatkoztak, hogy milyen indokuk volt arra, hogy egy Németországban praktizáló, Magyarországon önálló orvosi tevékenység végzésére nem jogosult orvos oltsa be a gyermeket. Nem nyilatkoztak továbbá az oltás pontos körülményeiről sem. Az Állami Egészségügyi Ellátó Központ működési nyilvántartásra vonatkozó adatbázisában név⁴ nem szerepel, az Eütv. 110. § (2) bekezdése értelmében Magyarországon önálló orvosi tevékenység végzésére nem jogosult, ezért nem minősül az NM rendelet 5. § (9) bekezdése szerinti oltóorvosnak. A felperesek nyilatkozata alapján az oltás helye nem azonosítható be, így az NM rendelet 3/A. § 17. pontja szerinti oltóhelynek nem volt elfogadható. A felperesek megsértették az NM rendelet 5. § (5) és (9) bekezdését. Vitán felül áll, hogy a gyermek kampányoltását nem adhatta volna be más, csak név⁵ iskolaorvos, a név² iskolaorvosi rendelőjében.

[9] Egészségügyi bírság kiszabását is indokoltnak tartotta, amelynek összegét az eset összes körülményeire, így különösen a kötelezettségszegés súlyára, az okozott jogsérelemmel érintettek körére, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, a jogsértőnek való felróhatóság mértékére tekintettel határozott meg.

[10] A felperesek az alperes határozatával szemben keresetlevelet terjesztettek elő, amelyben kérték, hogy azt a bíróság jogszabálysértés miatt semmisítse meg vagy helyezze hatályon kívül, az alperest kötelezze a jogszabályi rendelkezések alapján új eljárás lefolytatására.

Előzményi döntések

[11] A Szegedi Törvényszék a 2021. január 19. napján kelt 9.K.701.124/2020/18. számú ítéletével a keresetet elutasította.

[12] A felperesek felülvizsgálati kérelme alapján eljárta Kúria a Kfv.IV.37.409/2021/6. számú végzésével a Szegedi Törvényszék 9.K.701.124/2020/18. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az ügyben eljárta bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásra előírta, hogy az elsőfokú bíróság a gyermek Hepatitis B elleni védettségét, az esetlegesen ismételt beadandó oltás egészségügyi kockázatát szakértő bevonásával vizsgálja.

[13] A Szegedi Törvényszék a 9.K.700.848/2022/35. számú ítéletével a keresetet elutasította.

[14] A felperesek felülvizsgálati kérelme alapján eljárta Kúria a Kfv.V.37.625/2022/8. számú végzésével a Szegedi Törvényszék 9.K.700.848/2022/35. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásra előírta, hogy az elsőfokú bíróságnak a gyermek Hepatitis B elleni védettségét, az esetlegesen ismételt beadandó oltás egészségügyi kockázatát szakértő bevonásával kell vizsgálnia az elsőfokú bíróságnak, mellyel összefüggésben nem mellőzheti az ellenanyagszint mérésére vonatkozó vizsgálat elrendelését. A szakértői vélemény megállapításait az ügy egyéb adataival összevetve a bizonyítékok értékeléséről ítéletében számot kell adnia. Meg kell vizsgálnia a kereset és az ellenkérelem keretei között, az egészségügyi bíróság kiszabásával kapcsolatos rendelkezések jogszerűségét is. Az elsőfokú bíróságnak tehát a végleges határozat valamennyi eleme tekintetében ki kell fejtenie álláspontját a kereset által megszabott keretek között.

A felülvizsgálat tárgyát képező jogerős elsőfokú ítélet

[15] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a keresetet elutasította. Rögzítette, hogy az eljárásjogi jogszabálysértések körében a Kúria a Kfv.IV.37.409/2021/6. számú végzése állást foglalt, megállapította az eljárási jogszabálysértések hiányát, így az újból vizsgálat tárgya nem lehet. Megállapította azt is, hogy a VML kiadására az NM rendelet 4. § (2) bekezdése szerinti felhatalmazás alapján kerül sor, ezért előírásait okszerűen figyelembe lehet venni. Rögzítette, hogy a Kúria iránymutatásának megfelelően szakértői bizonyítást rendelt el, idézte a megismételt előző bírósági eljárásban kirendelt szakértő szakértői véleményét. A kirendelt szakértőt felhívta a gyermek személyes vizsgálatára, továbbá az ellenanyag szintmérésére. A felpereseket, mint a gyermek törvényes képviselőit felhívta, hogy a szakértő szakértői vizsgálatra történő idézésének az abban foglaltaknak tegyenek eleget, és rögzítette, hogy a megvizsgálandó személy a vizsgálatot tűrni köteles. 14. sorszámu végzésével feljogosította a szakértőt gyermekgyógyász szakértő szakkonzulens bevonására. Elrendelte továbbá, hogy a vérvételre a szakértő által bevont szakkonzulenssel a név7 Klinikai Központban kerüljön sor.

[16] A szakértő ezt követően tájékoztatta a bíróságot, hogy a II. rendű felperes 2023. augusztus 14. napján e-mail útján tájékoztatta őt arról, hogy a 2023. augusztus 15-re szervezett időpontban vérvételen nem fognak megjelenni, mivel ahhoz nem járulnak hozzá. A törvényszék a 26. számú végzésével a felpereseket külön-külön személyenként 50.000-50.000 forint pénzbírsággal sújtotta, majd rövid úton megkereste a kirendelt szakértőt, aki azt a tájékoztatást adta, hogy a felperesek nem jelentek meg a vérvétel helyszínén. Távolmaradásukkal kapcsolatban az eljáró szakértő értesítést nem kapott. Ezt követően a bíróság 34. számú végzésével a felpereseket külön-külön személyenként 100.000 forint pénzbírsággal sújtotta. A felperesek mindkét pénzbírságot kiszabó végzéssel szemben fellebbezést terjesztettek elő. A Főváros Ítéltábla a 3.Kpkf.751.133/2023/4. számú

végzésével a 26. számú végzést hatályon kívül helyezte. Rögzítette, hogy a 14. életévet betöltött kiskorú esetében önálló kötelezésnek van helye. A gyermek kk. név3 a 2024. január 2-án kelt 49. sorszám alatti beadványában, akként nyilatkozott, hogy élni kíván tanúvallomás megtagadási jogával, ebből kifolyólag vérmintát sem kíván adni.

[17] A bíróság rögzítette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 271-274.§-ai alapján, hogy a szemletárgy birtokosa közreműködőnek minősül. Megállapította, hogy kk. név3 a szemletárgy birtokosa, a felperesek hozzátartozója, gyermeke, így a tanúvallomást megtagadhatja (Pp. 330. § (1) bekezdés, 290. § (1) bekezdés a) pontja). Mindezek alapján megállapította a bíróság, hogy a Kúria által előírt, az ellenanyagszint mérésére vonatkozó vizsgálat elrendelésének jogszabályi akadályja van, mivel a szemletárgy birtokosa jogszerűen élt a tanúvallomás megtagadásának jogával, ezért a Kúria által előírt ellenanyagszint mérésre vonatkozó vizsgálatot a bíróság elrendelni nem tudta. A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján rögzítette, hogy a perben a felperesek érdekében állt a gyermek ellenanyagszintjének bizonyítása, a bizonyítás elmaradásának következményeit is ezért ők viselik, vagyis a felperesek nem bizonyították sikerrel, hogy a határozatban foglalt kötelezésnek azért nincs helye, mert a gyermek megfelelő védettséggel rendelkezik, így a keresetük e körben alaptalan.

[18] Az egészségügyi bírság kiszabásával kapcsolatban az Ehi. tv. 13/A.§ (1) bekezdés h) pontja és (5) bekezdése alapján leszögezte, hogy a határozat meghozatalakor hatályos, a közigazgatási szabályszegések szankcióinak átmeneti szabályairól, valamint a közigazgatási eljárások reformjával összefüggésben egyes törvények módosításáról és egyes jogszabályok hatályon kívül helyezéséről szóló - a határozat meghozatalakor hatályos - 2017. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Szankció tv.) 2. § (1) bekezdés b) pontja alapján hivatalbóli eljárásban, egyéb szankciót (egészségügyi bírságot) alkalmazott a hatóság, melynek során helyesen járt el, mivel a jogszabály megsértése a jogellenes magatartás megszűnésével vagy a jogszerű állapot helyreállításával nem volt orvosolható.

[19] Magyarország Alaptörvénye XV. cikk 5. bekezdéséből kiindulva rögzítette, hogy Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket. A védőoltásra vonatkozó kogens szabályok alól kivételesen enged eltérést a jogalkotó, ilyen eltérésre adhat okot a védőoltás elhalasztása vagy az alóli mentesítés rendkívüli esetben vagy járványügyi vészhelyzetben más oltóorvost is kijelölhet az egészségügyi államigazgatási szerv. Jelen eljárásban nem merült fel olyan releváns, orvosilag alátámasztott körülmény, akár a felperesek részéről előterjesztett kérelem, amely alapján a gyermekre az általánostól eltérő szabályokat kellett volna alkalmazni. A felperesek, mint a gyermek törvényes képviselőjének felelőssége az NM rendelet 14. § (1) bekezdése szerint a védőoltásra kötelezett kiskorú megjelenéséről gondoskodni. A felelősség kiterjed arra is, hogy a gyermek ezen oltásokat milyen úton, kitől és hogyan kapja meg. Mindebből következik, hogy a kötelező védőoltási előírások nem teljesítése össztársadalmi érdeket sért.

[20] A jogsértő magatartás ismételt tanúsítását támasztja alá az, hogy a gyermek részére a 2019. szeptemberében esedékes Hepatitis B elleni védőoltás-sorozat első vakcináját név6 háziorvos adta be, aki nem a gyermek iskolaorvosa. Az alperes helyesen értékelte súlyosbító körülményként azt a bírság kiszabása, illetve mértékének megállapítása szempontjából, hogy második alkalommal tájékoztatták a felperesek arról, hogy jogosulatlan személy részéről történt az oltás beadása. A felperesek értesültek az oltás időpontjáról, arról, hogy az oltást csak iskolaorvos adhatja be, illetve kizárólag oltóhelyen végezhető az oltás beadása. Ennek ellenére a kampányolás időpontjának napján Budapestre vitték a gyermeket beoltatni, Magyarországon önálló orvosi tevékenység végzésére nem jogosult Németországban praktizáló orvossal. Az általában elvárhatótól eltérő magatartás nyilvánul meg abban is, hogy az államilag finanszírozott vakcinát saját költségükön váltották ki, majd 8 hónapon keresztül

saját hűtőben tárolták, amellyel szintén veszélyeztették gyermeküket. A hatályos szabályok szigorú szabályokat állapítanak meg az oltóanyag tárolására.

[21] Megállapította a bíróság mindezek alapján, hogy az egészségügyi bírság kiszabása kapcsán mérlegelési jogkörét az Ehi. tv. 13/A.§ (6) bekezdésében foglaltakat szem előtt tartva helyesen gyakorolta a hatóság az egészségügyi bírság kiszabása kapcsán. Ezért a bírság kiszabásával kapcsolatos felperesi kifogások nem foghattak helyt.

A felülvizsgálati kérelem

[22] A jogerős ítélettel szemben a felperesek jogszabálysértések megjelölése mellett felülvizsgálati kérelmet - és abban azonnali jogvédelem iránti kérelmet - nyújtottak be a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont aa), ab) és ad) alpontjaira, illetve b) pontjára hivatkozással. Az azonnali jogvédelem keretében kérték a halasztó hatály elrendelését az alperes határozata vonatkozásában.

[23] Előadták, hogy a Kúria mind a két előzményi végzésében kétséget kizáróan megállapította, hogy az alapeljárásban nem volt vitatott tény, hogy a felperesek gyermeke 2 darab Hepatitis B oltást kapott, adminisztrációs hibák az oltás megtörténtét nem kérdőjelezik meg. Ami kérdéses, hogy a gyermek elrendelt újraoltása milyen egészségügyi kockázattal jár, az újraoltás elrendelésével nem okoznak-e nagyobb kárt, mint annak elmaradásával, amely kérdés megválaszolására vészérum vizsgálatra van szükség. A Kúria kifejtette, hogy a beavatkozás veszélytelenségének a bizonyítatlansága esetén oltás elrendelésének nincs helye. A törvényszék a Kúria utasítása szerint lefolytatta a bizonyítási eljárást, de a beavatkozás veszélytelensége továbbra is bizonyítatlan maradt. A törvényszék mégis elutasította a felperesi keresetet és a beavatkozást elrendelő alperesi határozat törvényessége mellett döntött. Mivel a törvényszék a Kúria közzétett határozatától, közvetlen utasításától jogkérdésben lényegesen eltért, ezért szükséges és indokolt a törvényszék ítéletének felülvizsgálata.

[24] A törvényszék ítélete alapján, ha nem lehet igazolni egy egészségügyi beavatkozás veszélytelenségét, a bizonyítatlanság hiánya a beavatkozásra kötelezhetőséget igazolja, amely nyilvánvalóan Alaptörvénysértő álláspont. Az alperes egy olyan beavatkozás elvégzésére kötelezte a gyermeket, amelynek veszélytelensége nem volt igazolt, a törvényszék pedig e határozat törvényességét mondta ki, amellyel lényegében megsértette azt a kötelezettségét, miszerint a perek alatt a kiskorú érdekeinek a fokozott szem előtt tartásával kell eljárni és figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény II. Cikk (1) bekezdés szerinti emberi élet védelme szerinti nem csak hivatali kötelezettségét, de megsértette az Oviedói Egyezményt ratifikáló 2002. évi VI. törvény 6. Cikk 1. pontja szerinti kötelezettségét is, miszerint beleegyezési képességgel nem rendelkező személyen csak saját, közvetlen javát szolgáló beavatkozás hajtható végre.

[25] Az Alaptörvény II. cikke az emberi életet korlátozhatatlanul védi, az emberi életet semmilyen társadalmi érdekből nem lehet korlátozni. Ennek megfelelően a Büntető Törvénykönyv tiltja az emberi életnek akár a gondatlanságból történő kioltását is, de az egészségnek a veszélyeztetését is. Ez alól nem kivételek a kötelező oltások esetei sem. Az emberi élet védelme alapján egyetlen egy jogszabályi rendelkezés, egyetlen egy hatósági határozat sem hajtható végre, ha az az életet vagy egészséget indokolatlanul veszélyeztetheti. Ha Alaptörvényellenesen jogszabályi indokollással valakinek az életét vagy egészségét

veszélyeztetni az orvos vagy a hatóság, ezért mindkettő jogi felelősségre vonható. A felperesek gyermekének a Hepatitis B elleni oltás harmadszori felvételére való kötelezése a fentiek alapján súlyosan sérti a felperesek alapvető jogait, a felperesek gyermekének élethez, testi-lelki egészségéhez való alapvető jogát, az orvosi kísérletre vonatkozó tilalmat.

[26] Mindezek alapján a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy a Kúria irányt mutasson, arra nézve, hogy amennyiben nem igazolható egy egészségügyi beavatkozás veszélytelensége, akkor az nem indokolhatja a beavatkozásra kötelezhetőséget, hanem éppen ellenkezőleg, az a beavatkozással való kötelezhetőség tilalmát igazolja. A felvetett jogkérdés különleges súlyú, illetve társadalmi jelentőségű. Alaptörvénysértő kötelezés esetén beálló esetleges egészségkárosodásért az állam nem tartozik kártérítési felelősséggel. A törvénysértő hatóság tagja magánszemélyként felelhet a törvénysértés következményeiért.

[27] Hivatkozott a Kúria Kfv.V.37.625/2022/8. számú végzése [52] bekezdésében, a megismételt eljárásra vonatkozó előírásra. Szerinte a vérszérum vizsgálatra azért volt szükség, mert felperesek az alperesi határozat megalapozatlanságát igazolták, ezért a bizonyítási eljárásra az alperes határozata törvényességének az igazolása érdekében került sor, melyre tekintettel a bizonyítottság az alperes érdekében állt, a bizonyítottság sikertelenségének a következményeit neki kellett viselnie. A törvényszék ítélete alapján, ha nem lehet igazolni egy egészségügyi beavatkozás veszélytelenségét, a bizonyítatlanság hiánya a beavatkozásra kötelezhetőséget igazolja, amely nyilvánvalóan Alaptörvénysértő álláspont. A bíróság nem tartotta szem előtt a gyermek érdekeit. Szerinte a jogerős ítélet sértette Kp. 2. § (1) bekezdését, a Pp. 346. § (4), (5) és (6) bekezdését, valamint 279. § (1) bekezdését. A bizonyítékok értékeléséhez való jogát a törvényszék visszaélészerűen gyakorolta. A bíróság megsértette a Kp. alapelveit, a fegyverek egyenlősége alapelvét, és így az Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdésében foglaltakat is.

[28] Kérelmet terjesztett elő, hogy a Kúria kezdeményezze az Alkotmánybíróságnál az Eütv. által szabályozott kötelező oltások rendszere alkotmányellenessége megállapítását. Hivatkozott a 23/1990. (X. 31.) AB határozatra, a 39/2007. (VI. 20.) AB határozatra, az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére, XX. Cikk (1) bekezdésére, valamint a gyermekek jogairól szóló New Yorkban 1989. november 20-án kelt egyezmény kihirdetéséről rendelkező 1991. évi LXIV. törvény 3. cikk 1. pontjára, 6. és 24. cikkére.

A Kúria döntése és jogi indokai

[29] A felülvizsgálati kérelem befogadására nincs lehetőség.

[30] A Kp. 118. § (1) bekezdése értelmében a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha a) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

aa) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,

ab) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,

ac) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége, a

d) a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés, illetve

b) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt.

[31] A Kp. 117. § (4) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni a kérelem befogadhatóságának okát, azonban annak fennállását bizonyítani és azt – a 118. § (1) bekezdés a) pont ad) pontja szerinti ok kivételével - indokolni nem kell. A 118. § (1) bekezdés b) pontja szerinti ok esetében meg kell jelölni azt a közzétett kúriai határozatot és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálni kért határozat jogkérdésben eltér. A fél által megjelölt befogadhatósági okhoz a bíróság nincs kötve.

[32] A Kp. 118.§ (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása miatt indokolt. A joggyakorlat egységének biztosítása és a joggyakorlat továbbfejlesztése befogadási okok elkülönülnek egymástól. A Kúria a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha a bírói gyakorlat nem egységes, illetve a befogadási kérelemben megjelölt okokból a jogerős ítélet folytán a jogegység sérült vagy sérülhet. A joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására akkor kerül sor, amennyiben a kialakult és egységes bírói gyakorlat a befogadási kérelemben megfogalmazott elvi ok(ok)ból történő változtatása indokolt lehet, vagy olyan új jogkérdés merült fel a perben, amely a Kúria állásfoglalását igényli.

[33] A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjának első fordulata alapján a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelem befogadására - általánosságban - akkor kerülhet sor, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, feltéve hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn [7/2023. JEH. 1. pont].

[34] A Kp. 118.§ (1) bekezdés a) pont aa) alpontjának második fordulata alapján a joggyakorlat továbbfejlesztése céljából akkor van helye a felülvizsgálati kérelem befogadásának, ha az elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat egységes ugyan, de annak követése a körülmények változása folytán nem támogatható.

[35] A Kúria megítélése szerint azonban sem az elsőfokú bíróság ítélete, sem a felperesek felülvizsgálati kérelme nem vetett fel olyan, az ügy érdemi érdemét adó elvi jelentőségű jogkérdést, amellyel kapcsolatban a bírói gyakorlat nem egységes, illetve nem valószínűsíthető, hogy jelen ügy kapcsán a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, a jogegység megbomlásának a veszélye állna fenn, ilyet a Kúria nem tárt fel jelen ügyben.

[36] A Kúria hangsúlyozza, hogy a kötelező védőoltások vonatkozásában az elvi jelentőségű jogkérdések tekintetében a Kúria már állást foglalt, a bírói gyakorlat egységes. A Kúria töretlen gyakorlata szerint a védőoltások alkalmas és szükséges eszköznek minősülnek egyfelől a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének biztosításához, másfelől az egész társadalom fertőző betegségekkel, járványokkal szembeni védelméhez. A védőoltásokkal kapcsolatos jogi szabályozás betartása kötelező. A védőoltás elrendelése nem jár alapjog sérelemmel, mentesülni alóla kizárólag az Eütv. 58. § (3) bekezdésben foglaltak esetén lehet [Kfv. VI.37.199/2016/13., Kfv.VI.37.049/2022/6.]. Kimondta a Kúria azt is, hogy a kötelező védőoltás alóli mentesítési eljárásban - mint kérelemre induló eljárásban - a bizonyítási teher a felperesre esik, a felperes kötelezettsége a megfelelő orvosi szakvélemény benyújtása, vagyis annak bizonyítása, hogy a mentesítés Eütv. 58.§ (3) bekezdés a) és b)

pontjaiban meghatározott feltételei fennállnak [Kfv.VI.37.049/2022/6., Kfv.VI.37.116/2017/3., Kfv.VI.37.119/2016/13., Kfv.II.37.080/2016/9.]. A Kúria tehát a fenti elvi kérdésekben már állást foglalt, a bírói gyakorlat egységes. A Kúria utal arra is, hogy az Alkotmánybíróság már több határozatában foglalkozott a kötelező védőoltásokkal, azok eljárási rendjével, indokoltságával, így a 39/2007. (VI. 20.) AB határozatban, melyben foglaltakat megerősíti többek között a 3080/2019. (IV.17.) AB határozat is. Az Alkotmánybíróság e körben meghozott határozatait a Kúria már értelmezte [Kfv.IV.37.409/2021/6.].

[37] Társadalmi jelentőségre alapozott oknál fogva – Kp. 118.§ (1) a) pont ab) alpont - a felülvizsgálati kérelem befogadásának akkor van helye, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége miatt indokolt. E befogadási feltétel azt követeli meg, hogy a döntés a társadalom szélesebb körére – legalább áttételesen– jogi hatást gyakoroljon. A felülvizsgálati bíróság szerint a jelen ügy a jogalanyok széles körét érinti, társadalmi jelentősége vitathatatlan, azonban a fentiekben már részletezettek szerint e körben az ügy érdemi részét jelentő elvi jelentőségű jogkérdésekben kialakult és egységes joggyakorlat van, ezért nem indokolt ezen az alapon sem a felülvizsgálati kérelem befogadása.

[38] A Kúria által kialakított bírósági joggyakorlat tehát hosszabb idő óta következetes és egységes, annak továbbfejlesztése nem indokolt. A felperesek által a felülvizsgálati kérelmükben előadottak nem alapozzák meg a perorvoslati kérelem befogadását, mivel az, hogy a Kúria által kialakított bírósági gyakorlattól eltérő jogi álláspontjuk van az adott kérdés kapcsán a felpereseknek, nem alapozhatja meg a kialakult és egységes bírósági gyakorlat esetén a felülvizsgálati kérelem befogadását.

[39] A Kp. 118.§ (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerint a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelmére, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegésre alapozott felülvizsgálat a bíróság tisztességes eljárásának és a közigazgatás tisztességes ügyintézésének a kontrollját jelenti. A Kúria hangsúlyozza, hogy a Kp. 117. § (4) bekezdésére tekintettel a befogadás kérelmezőjét ebben az esetben indokolási kötelezettség terheli – mégpedig kifejezetten a befogadhatóság körében –, melynek során azt kell bemutatnia, hogy alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme vagy egyéb eljárási szabályszegés kihatással volt az ügy érdemére. Előadásával olyan mértékben kell kétségeket ébresztenie a jogerős ítélet jogszerűsége tekintetében, hogy ezen előadás alapján minden további vizsgálat nélkül valószínűsíthető legyen a jogsértés.

[40] A Kp. 118. §-ának speciális keretei között vizsgálva megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság ítélete tartalmazza a bíróság által megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát, az előzményeket, a jogi indokolás körében az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett. A bíróság a tényállást a meggyőződése szerint állapította meg, bizonyítékokat értékelő tevékenységéről a jogerős ítélet indokolásában részletesen számot is adott.

[41] A felperes eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy ha nem lehet igazolni egy egészségügyi beavatkozás veszélytelenségét, a bizonyítatlanság hiánya a beavatkozásra kötelezhetőséget

igazolja. A felülvizsgálati eljárás során a Kúria ugyanakkor jogkérdésekben dönt, nem pedig a kereset ismételt elbírálását végzi. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásban az elsőfokú bíróság által figyelembe vett bizonyítékok ismételt egybevetésére és értékelésére, a bizonyítás eredményének felülmérlegelésére – iratellenesség és kirívóan okszerűen mérlegelés hiányában – nincs lehetőség. [ld. pl.: Kfv.II.37.904/2020/2., Kfv.I.35.316/2021/2., Kfv.II.37.673/2021/2., Kfv.I.37.761/2022/2., Lfv.II.37.760/2022/2., Kfv.III.37.028/2022/2., Kfv.II.37.220/2023/2., Kfv.V.37.686/2023/3., Kfv.V.35.285/2023/2., Kfv.V.35.005/2024/2.]. A Kúria a bizonyítékértékelés körében nem észlelt kirívó okszerűtlenségre vagy iratellenességre utaló körülményt sem. Az elsőfokú bíróság a Kúria Kfv.V.37.625/2022/8. számú végzésében foglalt, az új eljárásra vonatkozó előírásnak megfelelően szakértői bizonyítást rendelt el, majd indokolásában értékelte azt a körülményt, hogy a felperesek gyermeke tanúvallomás megtagadási jogával élt, így az ellenanyag szint mérésére vonatkozó szakértői vizsgálat elrendelésének akadálya volt. A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján részletezte a bizonyítási érdeket, a bizonyítás sikertelenségének következményeit. Önmagában az, hogy a felperesek nem értenek egyet a bizonyítékok bíróság általi mérlegelésével és a bizonyítékok újraértékelésével, saját álláspontjuk elfogadását kérik, nem elegendő a felülvizsgálati kérelem befogadásához [Kfv.V.37.605/2023/2., Kfv.V.37.625/2023/5., Kfv.I.35.2031/2023/3., Kfv.V.35.007/2024/2.].

[42] Mindezek alapján a felülvizsgálati kérelem befogadására a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján sem volt lehetőség.

[43] A felperesek felülvizsgálati kérelmük Kúria általi befogadását a Kp. 118. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozással is kérték. E körben a Kúria előzményi, ugyanezen ügyben hozott Kfv.IV.37.409/2021/6. számú és Kfv.V.37.625/2022/8. számú végzésében foglalt közvetlen utasítástól jogkérdésben való lényeges eltérést kifogásolták. A felülvizsgálati bíróság hangsúlyozza, hogy a fenti végzéseiben a megismételt eljárásra vonatkozóan adott az elsőfokú bíróságnak iránymutatást. E körben - a felülvizsgálati kérelem szerint is - a törvényszék a Kúria utasítása szerint lefolytatta a bizonyítási eljárást. A felülvizsgálati kérelemben a felperesek valójában a törvényszék bizonyítékértékelését támadták, előadva, hogy ennek ellenére a beavatkozás veszélytelensége továbbra is bizonyítatlan maradt, mégis elutasította a bíróság a keresetet. A felülvizsgálati bíróság azonban a fentiekben már utalt rá és ismét hangsúlyozza, hogy a bizonyítás eredményének felülmérlegelésére iratellenesség és kirívóan okszerűtlen mérlegelés hiányában nincs lehetőség. Utóbbiakat pedig a Kúria a jogerős ítélet kapcsán nem állapított meg. Ezért a felülvizsgálati kérelem befogadására a Kp. 118. § (1) bekezdés b) pontja alapján sem volt lehetőség.

[44] A Kúria a Kp. 117. § (4) bekezdése alapján megvizsgálta a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontjában foglalt befogadási okot is, a felülvizsgálati bíróság azonban az ügyben nem észlelte az előzetes döntéshozatali eljárásának szükségességét sem, így a befogadásra a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja alapján sem kerülhetett sor.

[45] Mindezekre figyelemmel a Kúria azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei nem állnak fenn, ezért a befogadást megtagadta.

[46] A meghozott döntésre figyelemmel nem határozott az azonnali jogvédelemről és az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezéséről.

A döntés elvi tartalma

[47] *A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa), ab), ad) alpontjaira és b) pontjára alapított felülvizsgálati kérelem befogadásának nem volt helye, mert a megjelölt jogkérdések tekintetében a joggyakorlat kialakult és egységes; valamint a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége nem állt fenn; a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés okán sem indokolt a felülvizsgálati eljárás lefolytatása.*

Záró rész

[48] A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásáról a Kp. 118.§ (2) bekezdés alkalmazásával tárgyaláson kívül határozott.

[49] Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi ICXXX. törvény 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes.

[50] A végzés ellen a további felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116.§ d) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. július 4.

dr. Márton Gizella s.k.
a tanács elnöke

dr. Demjén Péter s.k.
előadó bíró

dr. Darák Péter s.k.
bíró

Ságiné dr. Márkus Anett s.k.
bíró

dr. Stefancsik Márta s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő